

สิ่งที่ไม่ควรมองข้าม เกี่ยวกับกฎหมายแรงงาน

โดย

นางสาวบุญญาพร ไชยพรหม

นักวิชาการแรงงานชำนาญการ

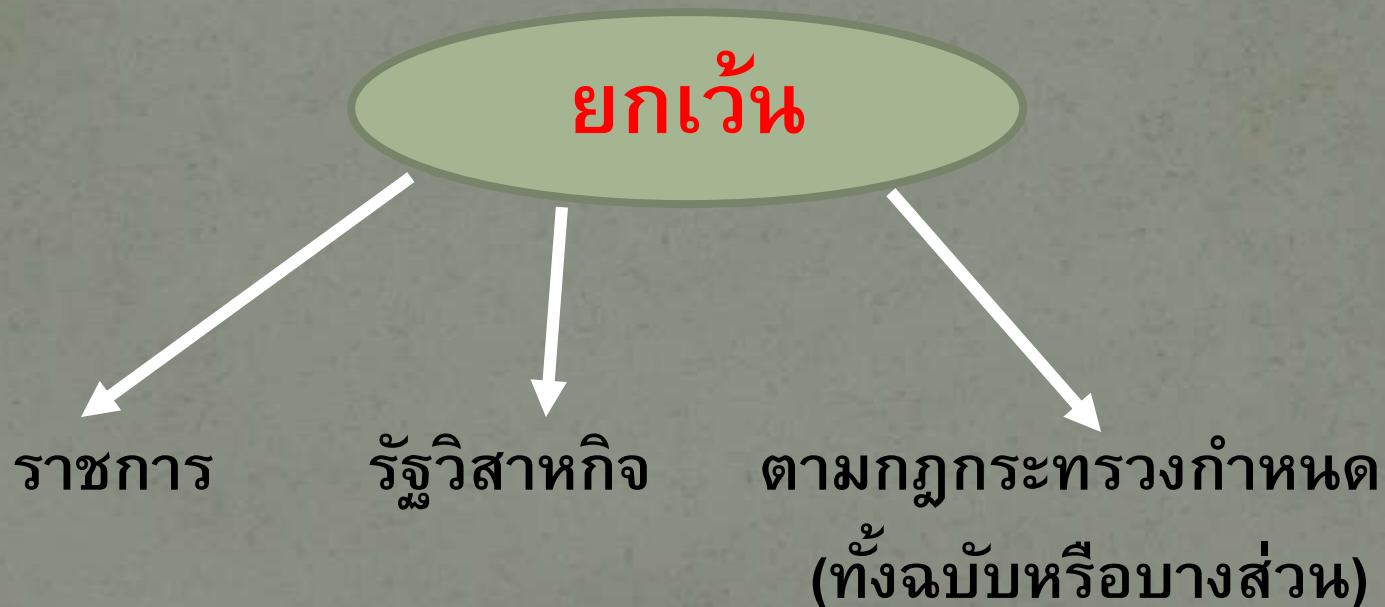
สำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัดเชียงใหม่

พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541

- ◎ กฎหมายมหาชน
- ◎ กฎหมายเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน
- ◎ กฎหมายที่ไม่คงที่ ขึ้นอยู่กับภาวะทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง

กิจการที่อยู่ในข่ายบังคับ

กิจการที่แสวงหาผลกำไรทุกประเภท ทุกขนาด

การจ้างแรงงาน

หมายถึง

สัญญาซึ่งบุคคลหนึ่งเรียกว่า “ลูกจ้าง” ตกลง
ทำงานให้แก่บุคคลอีกคนหนึ่งเรียกว่า “นายจ้าง”

และนายจ้างตกลงจะให้สินจ้าง

ตลอดเวลาที่ทำงานให้

ไม่ว่าจะมีลายลักษณ์อักษรหรือไม่

พ.ร.บ.คุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541

หมวดที่ 1 บททั่วไป

หมวดที่ 2 การใช้แรงงานทั่วไป

หมวดที่ 3 การใช้แรงงานหญิง

หมวดที่ 4 การใช้แรงงานเด็ก

หมวดที่ 5 ค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา ค่าทำงานในวันหยุด

หมวดที่ 6 คณะกรรมการค่าจ้าง

พ.ร.บ.คุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541

หมวดที่ 7สวัสดิการ

หมวดที่ 8 ความปลอดภัย อาชีวอนามัยและ
สภาพแวดล้อมในการทำงาน

หมวดที่ 9 การควบคุม

หมวดที่ 10 การพักผ่อน

หมวดที่ 11 ค่าชดเชย

หมวดที่ 12 การยื่นคำร้องและการพิจารณาคำร้อง

พ.ร.บ. คู่คุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541

หมวดที่ 13 กองทุนสงเคราะห์ลูกจ้าง

หมวดที่ 14 พนักงานตรวจแรงงาน

หมวดที่ 15 การส่งหนังสือ

หมวดที่ 16 บทกำหนดโทษ

บทเฉพาะกาล

(1) วัน เวลา ทำงานตามกฎหมาย

- สัปดาห์หนึ่งไม่เกิน 6 วัน
- เวลาทำงานปกติ วันละไม่เกิน 8 ชั่วโมง หรือสัปดาห์ละไม่เกิน 48 ชั่วโมง
- เวลาที่เหลือจากวันอื่นรวมเวลาทำงานปกติต้องไม่เกิน วันละ 9 ชั่วโมง
- งานที่อาจเป็นอันตราย วันละไม่เกิน 7 ชั่วโมง สัปดาห์ละ 42 ชั่วโมง

งานที่อาจเป็นอันตราย

- ◎ งานที่ต้องทำไต่ดิน ไต่หน้า ไนถ้ำ ไนอุโมงค์ หรือไนที่อับอากาศ
- ◎ งานเกี่ยวกับกัมมันตภาพรังสี
- ◎ งานเชื่อมโลหะ
- ◎ งานขนส่งวัตถุอันตราย
- ◎ งานผลิตสารเคมีอันตราย
- ◎ งานสัมผัสสะท้อน
- ◎ งานร้อนจัดหรือเย็นจัด

(2) เวลาพัก

- ◎ ไม่น้อยกว่า 1 ชั่วโมง/วัน
- ◎ มีระยะห่างไม่เกิน 5 ชั่วโมง
- ◎ ตกลงเวลาพักได้
- ◎ OT. 2 ชั่วโมงขึ้นไป พักไม่น้อยกว่า 20 นาที

(3) วันหยุด .....มี 3 ประเภท....

ประจำสัปดาห์

ประเพณี

พักผ่อนประจำปี

วันหยุดประจำสัปดาห์ (1 วัน)

- ◎ ให้นายจ้างจัดให้ลูกจ้างมีวันหยุดประจำสัปดาห์ไม่น้อยกว่า 1 วัน โดยมีระยะห่างไม่เกิน 6 วัน
- ◎ สะสมวันหยุดได้ (อยู่ในระยะ 4 สัปดาห์)

🚲 โรงแรม

🚲 ขนส่ง

🚲 ไร่ป่า

🚲 ทูรกันดาร

วันหยุดตามประเพณี(13 วัน)

- ◎ ให้นายจ้างประกาศ กำหนดวันหยุดตามประเพณี ให้ลูกจ้างทราบล่วงหน้า ปีหนึ่งไม่น้อยกว่า 13 วัน โดยรวมวันแรงงานแห่งชาติ
- ◎ กำหนดวันหยุดตามประเพณีจาก
  - วันหยุดราชการประจำปี
  - วันหยุดทางศาสนา
  - วันหยุดตามขนบธรรมเนียมประเพณีท้องถิ่น

วันหยุดตามประเพณี(13 วัน)

◎ ตกลงชดเชยวันอื่นได้

🚲 โรงแรม

🚲 มหரசพ

🚲 ขายอาหารเครื่องดื่ม

🚲 สโมสร สมาคม

🚲 สถานพยาบาล ท่องเที่ยว

🚲 ขนส่ง ไร่ป่า ทูรกันดาร

🚲 หยุดจะเสียหาย

วันหยุดพักผ่อนประจำปี (6 วันทำงาน)

- ลูกจ้างซึ่งทำงานติดต่อกันมาแล้วครบ 1 ปี
มีสิทธิหยุด ฯ ไม่น้อยกว่า 6 วันทำงาน
- สะสมได้
- ไม่สะสมได้

(4) วันลา.... มี 6 ประเภท....

ลาป่วย
30 วัน

ลาคลอด
90 วัน

ลากิจ

ลาทำหมัน

ลาข้าราชการ
ทหาร

ลาอบรม

ลาป่วย

ลาได้เท่าที่ป่วยจริง

- ลาตั้งแต่ 3 วันขึ้นไป นายจ้างเรียกใบรับรองแพทย์ได้
  - มีสิทธิได้รับค่าจ้างไม่เกิน 30 วัน
  - วันที่ไม่สามารถทำงานได้เนื่องจาก
    1. ประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยเนื่องจากการทำงาน
    2. วันลาเพื่อคลอดบุตร
- ไม่ให้ถือว่าเป็นวันลาป่วย

ลาคลอด

หญิงมีครรภ์ลาคลอดครรภ์หนึ่งไม่เกิน 90 วัน

- นับรวมวันหยุดระหว่างลาด้วย
- ได้รับค่าจ้างไม่เกิน 45 วัน
- นายจ้างพิจารณาเปลี่ยนงานที่เหมาะสม
- ห้ามมิให้นายจ้างเลิกจ้างเพราะเหตุมีครรภ์

ลากิจ

- ◎ นายจ้างต้องกำหนดไว้ข้อบังคับฯ ว่าให้ลากี่วัน
- ◎ นายจ้างจะจ่ายค่าจ้างในวันลาหรือไม่ก็ได้

ลาทำหมัน

- ◎ ลาได้ตามระยะเวลาที่แพทย์ออกใบรับรอง
- ◎ ได้รับค่าจ้างตามที่แพทย์กำหนด

ลาเพื่อรับราชการทหาร (อันเนื่องมาจาก)

- เรียกพลเพื่อตรวจสอบ
- ฝึกวิชาทหาร
- ทดลองความพร้อม

ได้รับค่าจ้างตลอดระยะเวลาที่ลา ปีหนึ่งไม่เกิน 60 วัน

ลาอบรม วัดผลทางการศึกษา

- เพื่อประโยชน์ต่อการแรงงานหรือเพิ่มทักษะความชำนาญในการทำงาน
- แจ้งให้นายจ้างทราบล่วงหน้าอย่างน้อย 7 วัน
- นายจ้างอาจไม่อนุญาตให้หยุด

(5) ค่าล่วงเวลา

ค่าล่วงเวลาในวันทำงาน
จ่าย 1.5 เท่า
ของอัตราค่าจ้างรายวันโดย
เฉลี่ย

ค่าล่วงเวลาในวันหยุด
จ่าย 3 เท่า
ของอัตราค่าจ้างรายวันโดย
เฉลี่ย

(6) ค่าทำงานในวันหยุด

ลูกจ้างรายเดือน/ มีสิทธิได้รับ
ค่าจ้างในวันหยุดประจำสัปดาห์
1 เท่า

ลูกจ้างรายวัน/ไม่มีสิทธิได้รับ
ค่าจ้างในวันหยุดประจำสัปดาห์
2 เท่า

(7) การเลิกจ้าง

การกระทำใดที่นายจ้างไม่ให้ลูกจ้างทำงานอีก
ต่อไปและไม่จ่ายค่าจ้างให้
ไม่ว่าเพราะเหตุสิ้นสุดสัญญาจ้างหรือเหตุอื่นใด
และหมายความถึงกรณีลูกจ้างไม่ได้ทำงาน
และไม่ได้รับค่าจ้างเพราะเหตุที่นายจ้างไม่
สามารถดำเนินกิจการต่อไป

บอกกล่าวล่วงหน้า ตามมาตรา 17

วิธีการ

แจ้งเป็นหนังสือให้ลูกจ้างทราบอย่างน้อย

1 งวดการจ่ายค่าจ้าง

หากไม่สามารถแจ้งเป็นหนังสือได้

นายจ้างอาจจ่ายเป็นสินจ้างแทนการบอกกล่าวล่วงหน้าได้

ค่าชดเชยตามมาตรา 118

นับตามอายุงานของลูกจ้าง

1. ทำงานครบ 120 วัน แต่ไม่ครบ 1 ปี จ่าย 30 วัน
2. ทำงานครบ 1 ปี แต่ไม่ครบ 3 ปี จ่าย 90 วัน
3. ทำงานครบ 3 ปี แต่ไม่ครบ 6 ปี จ่าย 180 วัน
4. ทำงานครบ 6 ปี แต่ไม่ครบ 10 ปี จ่าย 240 วัน
5. ทำงานครบ 10 ปีขึ้นไป จ่าย 300 วัน

นายจ้างไม่ต้องจ่ายค่าชดเชย ตามมาตรา 119

1. ทุจริตต่อหน้าที่หรือกระทำความผิดอาญาโดยเจตนาแก่นายจ้าง
2. จงใจทำให้นายจ้างได้รับความเสียหาย
3. ประมาทเลินเล่อให้นายจ้างได้รับความเสียหายอย่างร้ายแรง
4. ฝ่าฝืนข้อบังคับเกี่ยวกับการทำงาน/ระเบียบ/คำสั่งของนายจ้าง
ชอบด้วยกฎหมาย และนายจ้างได้ตักเตือนเป็นหนังสือแล้ว
(หนังสือเตือนมีผลบังคับไม่เกิน 1 ปี)
5. ละทิ้งหน้าที่เป็นเวลา 3 วัน ติดต่อกันโดยไม่มีเหตุอันควร
6. ได้รับโทษจำคุกตามคำพิพากษา

พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน (ฉบับที่ 6) พ.ศ.2560 มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 กันยายน 2560

1. ข้อบังคับเกี่ยวกับการทำงาน /ไม่ต้องส่งสำเนา
2. เพิ่มมาตรา 118(1) การเกษียณอายุถือเป็นการเลิกจ้าง
  - กรณีมิได้ตกลงกำหนดเกษียณอายุหรือมีแต่เกิน 60 ปี
  - ให้ลูกจ้างที่มีอายุครบ 60 ปีขึ้นไป มีสิทธิแสดงเจตนาเกษียณอายุได้
  - ให้มีผลเมื่อครบ 30 วัน และนายจ้างต้องจ่ายค่าชดเชยตามอัตราที่กฎหมายกำหนด

(8) การจ้างแรงงานเด็ก

*****ห้ามจ้างแรงงานเด็ก อายุต่ำกว่า 15 ปี*****

แรงงานเด็กคือ อายุ 15 ปี ไม่ถึง 18 ปี จ้างได้แต่มีเงื่อนไข

- แจ้งการจ้างต่อ สสค. ภายใน 15 วัน
- จัดทำบันทึกสภาพการจ้าง
- แจ้งสิ้นสุดการจ้างภายใน 7 วัน
- จัดเวลาพักให้ถูกต้อง
- ห้ามเรียกรับหรือรับหลักประกัน

แรงงานเด็ก

- ห้ามใช้งานระหว่าง 22.00 - 06.00 น.
(เว้นผู้แสดงภาพยนตร์)
- ห้ามใช้งาน OT/วันหยุด
- ห้ามจ่ายค่าจ้างให้บุคคลอื่น
- มีสิทธิลาอบรม โดยได้รับค่าจ้าง/ไม่เกิน 30 วัน

โทษการจ้างแรงงานเด็ก กฎหมายใหม่

1. จ้างเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี เข้าทำงานทุกอย่าง/ทุกประเภท
2. จ้างเด็กอายุต่ำกว่า 16 ปี ทำงานขนถ่ายสินค้าทางทะเล
3. จ้างเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี ทำงานประมงทะเล

ปรับตั้งแต่ 400,000 - 800,000 บาท ต่อลูกจ้างหนึ่งคน
หรือจำคุกไม่เกิน 2 ปี หรือทั้งปรับทั้งจำ

งานและสถานที่ที่ห้ามเด็กทำ

งานอันตราย

- หลอม รีด โลหะ
- บั้มโลหะ
- เลื่อยวงเดือน
- ไต่ดิน ไต่หน้า
- อุโมงค์
- นั่งร้านสูงเกิน 10 เมตร
- เย็นจัด ร้อนจัด ฯลฯ

สถานที่ที่ไม่เหมาะสม

- ① โรงฆ่าสัตว์
- ① เล่นการพนัน
- ① สถานบริการตามกฎหมายว่าด้วยสถานบริการ

โทษการจ้างแรงงานเด็ก กฎหมายใหม่

- หากจ้างแรงงานเด็กอายุต่ำกว่า 18 ปี ทำงานอันตราย และทำงานในสถานที่ต้องห้าม จนเป็นเหตุให้ลูกจ้างเด็กได้รับอันตรายทางกาย หรือ จิตใจ หรือถึงแก่ความตาย

ปรับตั้งแต่ 8 แสนบาท ถึง 2 ล้านบาท หรือ
จำคุกไม่เกิน 4 ปี หรือ ทั้งปรับทั้งจำ

ถาม - ตอบ

สำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน
จังหวัดเชียงใหม่

โทรศัพท์ 053 890472-3

โทรสาร 053 112720